

Товпига Ліна Миколаївна,
аспірант кафедри теорії держави
та права Національної академії
внутрішніх справ

НАУКОВА СПАДЩИНА СЕРГІЯ МИХАЙЛОВИЧА ЛЕГУШІ

Становлення та формування кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ неможливе без її працелюбних та самовідданих кадрів, які внесли та вносять свій вклад в її діяльність. Неможливо й не маємо права обійти увагою колишніх науковців, ветеранів кафедри, які хоч і розірвали трудові відносини, однак, їх багаторічне надбання і до сьогодні привертають увагу молодих науковців, аспірантів, ад'юнктів та докторантів, продовжуючи їх вивчення у своїх наукових роботах та дисертаційних дослідженнях.

Одним, з таких науковців початку двохтисячних ХХ століття, варто пригадати доцента кафедри Легушу Сергія Михайловича. Його творчу діяльність становить низка праць, присвячених проблематиці теорії державоправознавства та виховання курсантської молоді в закладах освіти МВС України. Це такі роботи як: «Актуальні проблеми держави та права», «Органи внутрішніх справ як суб'єкти забезпечення реалізації прав та свобод людини і громадянина» (2004 р), «Поняття і юридичні властивості нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України» (2004 р), «До визначення поняття та змісту консолідації – форми систематизації законодавства» (2005 р), «Правові відносини як форма і результат правової діяльності» (2006 р), «Правозастосовча діяльність: теоретико-правовий та історичний аспекти» (2005 р), «Реалізація та дія права: проблеми співвідношення та взаємозв'язку», «Систематизація законодавства – важлива передумова розв'язання протиріч між владою і суспільством в Україні» (2005 р), «Стан та перспективи розвитку правової освіти в Україні» (2000 р), «Стан та перспективи формування правової свідомості та правової культури громадян в період державотворення в Україні» (2001 р), «Сутність та функції правового виховання курсантів вищих навчальних закладів МВС України» (2002 р), «Юснатуралізм про співвідношення природного права та позитивного закону» (2006 р) та інші [3].

В навчальному посібнику «Теорія держави та права», автором влучно описано реалізацію та дію права, проблеми співвідношення та взаємозв'язку. Також, дано визначення дії нормативно-правового акта, як динамічна характеристика процесу реалізації приписів нормативно-правових актів, що складається із сукупності зовнішніх факторів, які здійснюють регулятивний вплив нормативно-правового акта на врегульовані ним суспільні відносин [4].

В книзі «Актуальні проблеми держави та права», розглянуто теорію держави та права як науку, її місце та роль у системі суспільних і юридичних наук, а також об'єкт та предмет як визначальні характеристики ТДП. Висвітлено проблеми методології ТДП. Увагу приділено причинам і умовам виникнення, визначенню місця держави та теоретичному осмисленню її сутності. Охарактеризовано форми держави (політичного режиму, державного правління, державно-територіального устрою) [1, с. 283–285].

У роботі «Правові відносини як форма і результат правової діяльності», автор розмежовує категорії «юридична» та «правова» діяльність. Де юридична діяльність здійснюється тільки компетентними суб'єктами права, на професійній основі, шляхом застосування вимог правових норм, а правова діяльність є різновидом соціальної діяльності і здійснюється всіма суб'єктами, як юристами так й не юристами, на професійній так і не на професійній основі [2, с. 25].

Однак одна з провідних праць науковця, це монографічне дослідження «Сутність, функції і механізм правового виховання курсантів вищих навчальних закладів МВС України». У цій роботі автором здійснено комплексне дослідження проблеми сутності, функцій і механізму правового виховання курсантів вищих навчальних закладів МВС України, визначено поняття правового виховання курсантів, його мету та завдання, здійснена їх диференціація, розкрито органічний зв'язок освітнього, виховного та розвиваючого характеру навчання; сформульовано загальні та спеціально-професійні принципи, які необхідно використовувати у правовиховній роботі з даною категорією населення; здійснено аналіз засобів, форм і методів правового виховання курсантів, сформульовано критерії ефективності правового виховання і підготовки курсантів у тому числі й до дій в екстремальних ситуаціях.

Ця робота і до сьогодні є актуальною та користується великою популярністю серед молодих науковців і знаходить відображення у роботах: Р. Андрусин «Поняття та сутність правового виховання», де відображено за С. Легушею, функції правового виховання; О. Нестеренко у роботі «Правове виховання у сучасному суспільстві: теоретико-компаративіське дослідження», опирається на дослідження С. Легуши, та використовує ці дослідження для порівняння; К. Бойправ, В. Кондратьєв, у своїй роботі «Правове виховання як засіб формування правової свідомості населення України», спираючись на С. Легушу, розкриває необхідність правового виховання населення. Також науковця Сергія Легушу у своїх роботах згадують: Федосеева С. В., Осташова В. О., Черкашин А. І., Іванюта Н. В, Чорней В. С. та інші.

Спираючись на вище сказане, стає зрозуміло, що спадщина науковця С.М. Легуши є великим надбанням для розвитку юридичної науки та дослідження сутності виховання у різних його формах та проявах, не дивлячись на те, що змінюються часи, обставини, покоління, суспільство... Однак, як зазначав А. Макаренко, проблеми у вихованні циклічні, змінюються тільки відношення до них. Тому спадщина Легуши Сергія Михайловича – є неоціненним скарбом, який ми молоді науковці, плекаємо у своїх роботах сьогодні, опираючись на знання та застосовуючи їх для подальшого дослідження.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми держави та права : навч. посіб. Ч. 1. Актуальні проблеми теорії держави / С. М. Тимченко, С. К. Бостан, С. М. Легуша, Н. М. Пархоменко, Т. О. Пікуля, Н. В. Пронюк. 2-ге вид., стер. К. : КНТ, 2008. 285 с.
2. Легуша С. М. Правові відносини як форма і результат правової діяльності. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2006. С. 25.
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>.
4. Теорія держави та права : навч. посіб. / Ромашов Р. А., Пархоменко Н. М., Легуша С. М., Муртазаєва Г. Н. К. : КЮІ МВС, 2005. С. 62.